

Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r.

Bruksela, 27 stycznia 2022 r.

Jakie są główne zmiany wprowadzone w nowych Wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią (wytyczne)?

[Nowe wytyczne](#) przewidują ramy dla organów publicznych, umożliwiające skuteczne wspieranie celów Europejskiego Zielonego Ładu przy minimalnym zakłócaniu konkurencji. W szczególności w nowych wytycznych:

- **Rozszerzono kategorie inwestycji i technologii, które mogą być wspierane przez państwa członkowskie**, na nowe obszary (takie jak infrastruktura na rzecz ekologicznie czystej mobilności, efektywne gospodarowanie zasobami, różnorodność biologiczna) oraz wszystkie technologie, które mogą przyczynić się do realizacji Zielonego Ładu (takie jak wodór odnawialny, magazynowanie energii elektrycznej i regulacja zapotrzebowania, obniżanie emisyjności procesów produkcyjnych). W myśl nowych zasad dopuszcza się, ogólnie rzecz biorąc, pomoc do wysokości 100 proc. luki w finansowaniu, jeżeli pomoc ta przyznawana jest w następstwie procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji. Wprowadzono ponadto nowe instrumenty pomocy, takie jak kontrakty na transakcje różnicowe.
- **Zwiększono elastyczność i usprawniono obowiązujące zasady** poprzez wprowadzenie uproszczonej oceny środków przekrojowych w ramach jednej sekcji wytycznych (na przykład sekcji dotyczącej pomocy na redukcję i usuwanie emisji gazów cieplarnianych, w tym poprzez wsparcie energii ze źródeł odnawialnych i efektywności energetycznej) oraz poprzez zniesienie wymogu indywidualnych zgłoszeń w przypadku dużych projektów ekologicznych będących częścią programów pomocy uprzednio zatwierdzonych przez Komisję
- **Wprowadzono zabezpieczenia**, takie jak wymóg przeprowadzenia konsultacji publicznych powyżej określonych progów; pozwoli to zapewnić, aby pomoc była faktycznie kierowana tam, gdzie jest niezbędna dla poprawy ochrony klimatu i środowiska, aby ograniczała się do tego, co jest konieczne do osiągnięcia celów środowiskowych i aby nie zakłócała nadmiernie konkurencji ani integralności jednolitego rynku.
- **Zapewniono spójność z właściwymi przepisami i politykami UE** w obszarze środowiska i energetyki, między innymi poprzez wycofywanie subsydiów dla paliw kopalnych.

W jaki sposób wytyczne będą współdziałać z ogólnym rozporządzeniem w sprawie wyłączeń grupowych?

Wytyczne zawierają pewne szczegółowe zasady dotyczące małych projektów, jednak zasadniczo zaprojektowano je tak, aby obejmowały także większe środki pomocy. Funkcjonują one równolegle z ogólnym rozporządzeniem w sprawie wyłączeń grupowych, które przewiduje możliwość wdrażania określonych mniejszych programów bez konieczności uprzedniego zatwierdzenia przez Komisję.

Rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych jest obecnie poddawane ukierunkowanemu przeglądowi. Przegląd ma na celu dalsze ułatwienie wdrażania zielonych inwestycji poprzez rozszerzenie zakresu wyłączeń grupowych, tak aby uwzględnić pomoc na inwestycje w nowe technologie, na przykład technologie wodorowe czy wychwytywanie i składowanie dwutlenku węgla, a także pomoc w obszarach kluczowych dla osiągnięcia celów Zielonego Ładu, takich jak efektywne gospodarowanie zasobami i różnorodność biologiczna. Co więcej, zasady są bardziej elastyczne, jeżeli chodzi o definicję kosztów kwalifikowalnych i intensywności pomocy.

W jaki sposób wytyczne przyczynią się do realizacji Zielonego Ładu/pakietu „Gotowi na 55”?

Wytyczne pomogą państwom członkowskim w osiągnięciu celów Europejskiego Zielonego Ładu przy jak najmniejszych kosztach ponoszonych przez podatników i bez nadmiernego zakłócania konkurencji. W tym celu wytyczne zostały dostosowane do właściwych przepisów i polityk UE w obszarze środowiska i energetyki. Przede wszystkim:

- W wytycznych przyjęto **neutralne pod względem technologicznym** podejście do wszystkich technologii, które mogą przyczynić się do redukcji lub usuwania gazów cieplarnianych, w tym technologii związanych z energią ze źródeł odnawialnych i efektywnością energetyczną. Możliwe nadal będzie jednak organizowanie **przetargów pod kątem konkretnych technologii**; dotyczy to może sytuacji, gdy na podstawie przepisów Unii określono konkretne cele sektorowe lub technologiczne, np. w odniesieniu do energii ze źródeł odnawialnych na podstawie [dyrektywy w sprawie energii odnawialnej](#).
- Aby ułatwić realizację [inicjatywy „Fala renowacji”](#), w wytycznych po raz pierwszy przewidziano specjalną sekcję poświęconą **charakterystyce energetycznej i efektywności środowiskowej budynków**. Pozwoli to państwom członkowskim połączyć pomoc przeznaczoną na poprawę efektywności energetycznej budynków z pomocą na wszelkie inne inwestycje, które poprawiają charakterystykę energetyczną lub efektywność środowiskową budynków.
- W wytycznych zawarto jasne zasady wspierania **ekologicznie czystej mobilności**, zgodnie z [pakietem dotyczącym czystej mobilności](#). W szczególności przewidziano w nich specjalną sekcję obejmującą pomoc na zakup ekologicznie czystych pojazdów i wyposażenie pojazdów, a także na rozwój infrastruktury ładowania i tankowania paliwa.
- W wytycznych dużo miejsca poświęcono pomocy na **zwiększenie poziomu efektywnego gospodarowania zasobami** przez przedsiębiorstwa, określając precyzyjne zasady w tym zakresie. Wytyczne pozwalają na intensywniejszy rozwój **gospodarki o obiegu zamkniętym**, zgodnie z [planem działania dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym](#).
- W myśl założeń [strategii na rzecz bioróżnorodności](#) w wytycznych przewidziano jaśniejsze zasady wspierania przez państwa członkowskie **ochrony i odtwarzania różnorodności biologicznej, odnowy ekosystemów naturalnych oraz wdrażania rozwiązań opartych na zasobach przyrody**, w odniesieniu do których nie obowiązywały dotychczas szczegółowe wytyczne dotyczące pomocy państwa.

Jaki jest związek między wytycznymi a systematyką dotyczącą zrównoważonego rozwoju?

Zarówno wytyczne, jak i unijna systematyka dotycząca zrównoważonego rozwoju to istotne filary Europejskiego Zielonego Ładu. Pełnią one różne, aczkolwiek wzajemnie uzupełniające się role:

- Wytyczne to zbiór unijnych przepisów dotyczących wsparcia publicznego w sektorach energii i środowiska, określających, które projekty można realizować przy wsparciu ze środków publicznych oraz w jaki sposób można takiego wsparcia udzielać, przy jednoczesnym zminimalizowaniu skutków dla rynku i zapewnieniu korzyści obywatelom Unii.
- **Unijna systematyka dotycząca zrównoważonego rozwoju** jest narzędziem, które ma umożliwić prywatnym inwestorom przekierowanie inwestycji na bardziej zrównoważone technologie i przedsiębiorstwa. Pomoże ona w przekształceniu UE w globalnego lidera pod względem standardów zrównoważonego finansowania. Systematyka dotycząca zrównoważonego rozwoju może być bardzo przydatnym narzędziem w kontekście unijnej oceny pomocy państwa. W przypadkach, w których środki spełniają wymogi systematyki, ocena pomocy państwa może zostać uproszczona. Komisja zwróci przede wszystkim szczególną uwagę na zgodność z zasadą „nie czyn poważnych szkód”, wyważając pozytywne i negatywne skutki pomocy.

W regułach konkurencji obowiązują jednak inne warunki, które nadal będą musiały być spełnione, między innymi dla zagwarantowania konieczności i proporcjonalności pomocy (na przykład w systematyce dotyczącej zrównoważonego rozwoju energia ze źródeł odnawialnych jest uznawana za zrównoważoną, zaś w regułach konkurencji istnieje, ogólnie rzecz biorąc, wymóg, aby energia ze źródeł odnawialnych była wspierana w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji). W niektórych przypadkach wsparcie można również przyznać projektom, które nie spełniają norm określonych w systematyce dotyczącej zrównoważonego rozwoju – o ile pozytywne skutki tych projektów są uzasadnione i o ile projekty te nie powodują uzależnienia od działań niemających zrównoważonego charakteru.

W jaki sposób wytyczne mogą przyczynić się do rozwiązania problemu wysokich cen energii?

Wysokie ceny energii, jakie obserwujemy obecnie w Europie, są głównie wynikiem globalnych schematów podaży i popytu na rynku gazu ziemnego, spowodowanych częściowo ożywieniem gospodarczym.

13 października Komisja przyjęła komunikat [„Reakcja na rosnące ceny energii: zestaw działań i środków wsparcia”](#), w którym opisano najważniejsze narzędzia umożliwiające państwom członkowskim pokonanie tego wyzwania oraz sposób, w jaki Komisja może je w tym zakresie

wspierać. W następstwie komunikatu z 13 października oraz zgodnie z wezwaniem ze strony państw członkowskich Komisja zaproponowała w [grudniu 2021 r. zwiększenie odporności systemu dostaw gazu oraz wzmocnienie obowiązujących przepisów regulujących bezpieczeństwo dostaw](#).

Najlepszym sposobem ograniczenia kosztów energii w perspektywie średnio- i długoterminowej jest zmniejszenie uzależnienia UE od importu paliw kopalnych, a tym samym przyspieszenie transformacji energetycznej w kierunku efektywnego energetycznie systemu dostaw energii elektrycznej w oparciu o energię odnawialną. Wytyczne wspierają ten cel. Zakresem wytycznych objęto na przykład środki wsparcia, które pomagają przedsiębiorstwom w szybkim dostosowaniu się do transformacji energetycznej oraz w pełnym uczestnictwie w tej transformacji. Chodzi tu między innymi o wsparcie na działania na rzecz obniżenia emisyjności lub zwiększenia efektywności energetycznej, co pozwoliłoby na zmniejszenie skutków wzrostu cen energii elektrycznej lub gazu dla przedsiębiorstw.

Prawo konkurencji dopuszcza szereg środków, które mogą być podejmowane przez państwa członkowskie bez nadmiernego zakłócania konkurencji na rynku. Należą do nich środki wsparcia bezpośredniego dla osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji i dotkniętych ubóstwem energetycznym, takie jak płatności lub dodatki na energię. Co więcej, pomocy państwa nie stanowią środki natury ogólnej, które w równym stopniu wspierają wszystkich odbiorców energii. Takie środki o charakterze nieselektywnym mogą mieć postać ogólnego obniżenia podatków lub opłat bądź obniżonych stawek za dostawę gazu ziemnego, energii elektrycznej lub ogrzewania.

W jaki sposób wytyczne przyczyniają się do rozwoju społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej i innych mniejszych podmiotów?

Społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej i inne mniejsze podmioty odgrywają istotną rolę w osiąganiu celów Europejskiego Zielonego Ładu, co uznano również w przekształconej [dyrektywie w sprawie energii odnawialnej](#). W związku z tym w wytycznych przewidziano dodatkową elastyczność w odniesieniu do tych podmiotów, umożliwiając państwom członkowskim wyłączenie projektów realizowanych przez społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej oraz projektów będących własnością MŚP, których moc zainstalowana wynosi poniżej 6 megawatów (MW), z wymogu dotyczącego procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji. Społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej, a także małe przedsiębiorstwa i mikroprzedsiębiorstwa mogą również opracowywać projekty w sektorze energii wiatrowej o mocy do 18 MW bez konieczności uczestnictwa w procedurze przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji.

Ogólnie rzecz biorąc, jeżeli procedura przetargowa zgodna z zasadami konkurencji ma zastosowanie, wytyczne pozwalają państwom organizowanie przetargów w sposób ułatwiający uczestnictwo społeczności energetycznych, na przykład poprzez obniżenie wymogów w zakresie kwalifikacji wstępnej.

MŚP oraz małe spółki o średniej kapitalizacji mogą skorzystać z pomocy, jeżeli realizują działania mające na celu poprawę charakterystyki energetycznej na podstawie umów o poprawę efektywności energetycznej – czy to w odniesieniu do budynków czy też działalności przemysłowej. Co więcej, intensywność pomocy można zwiększyć o 20 punktów procentowych w przypadku małych przedsiębiorstw lub o 10 punktów procentowych w przypadku średnich przedsiębiorstw dla szeregu kategorii pomocy, na przykład pomocy na poprawę charakterystyki energetycznej budynków, pomocy na nabycie pojazdów bezemisyjnych oraz rozwój infrastruktury ładowania i tankowania pojazdów, pomocy na efektywne gospodarowanie zasobami, pomocy na zapobieganie zanieczyszczeniom innym niż powodowane przez gazy cieplarniane lub na ich ograniczanie, a także na badania lub usługi doradcze w kwestiach związanych z klimatem, ochroną środowiska i energią.

Dlaczego wytyczne nie obejmują energii jądrowej?

Wytyczne opracowano zgodnie z założeniami obowiązującymi w przypadku poprzednich wytycznych (wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią z 2014 r.), a zatem nie mają one zastosowania do energii jądrowej. Wynika to z faktu, że wsparcie na energię jądrową dotyczy zasadniczo ograniczonej liczby bardzo dużych projektów, jest szczególnie wrażliwe w kontekście bezpieczeństwa, a z prawnego punktu widzenia musi uwzględniać przede wszystkim traktat Euratom. W związku z tym w każdym przypadku wymaga ono indywidualnej oceny. Pomoc państwa na rzecz energii jądrowej może jednak zostać zatwierdzona bezpośrednio na podstawie Traktatu i Traktatu Euratom.

Wsparcie na energię jądrową samo w sobie nie jest wprawdzie objęte wytycznymi, mogą one jednak dopuszczać wsparcie na produkcję innych źródeł energii w oparciu o energię jądrową, np. niskoemisyjnego wodoru wytwarzanego z wykorzystaniem energii jądrowej, o ile projekty te prowadzą do redukcji emisji i nie powodują wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną

wytwarzaną z paliw kopalnych.

Czy wytyczne obejmują pomoc na wytwarzanie dóbr przyczyniających się do transformacji ekologicznej (np. pojazdów bezemisyjnych, elektrolizerów itp.)?

Wytyczne nie obejmują pomocy na wywarzanie produktów, maszyn lub środków transportu przyjaznych dla środowiska.

Jak już zapisano w poprzednich wytycznych (z 2014 r.), pomoc na ochronę środowiska z reguły zakłóca konkurencję w mniejszym zakresie i jest bardziej skuteczna, jeżeli przyznaje się ją konsumentowi lub użytkownikowi produktów przyjaznych dla środowiska, nie zaś producentom takich produktów. Udzielenie pomocy producentowi produktu przyjaznego dla środowiska samo w sobie nie przynosi żadnych korzyści dla środowiska; korzyść taka urzeczywistnia się tylko wtedy, gdy takie produkty zastępują inne produkty generujące większe zanieczyszczenia. Przewidując jednak przepisy pozwalające na odpowiednie uwarunkowanie pomocy, wytyczne mogą z dużym prawdopodobieństwem przyczynić się do zwiększenia popytu na bardziej ekologiczne produkty. Na przykład wsparcie na nabywanie pojazdów elektrycznych lub rozwój infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych prawdopodobnie zwiększy popyt na takie pojazdy.

Co więcej, państwa członkowskie mogą przyznawać przedsiębiorstwom pomoc na ochronę środowiska w celu podniesienia poziomu ochrony środowiska w ich działalności produkcyjnej. Producenci mogą również otrzymywać pomoc na rozwój nowatorskich i przyjaznych dla środowiska produktów, zgodnie z zasadami pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (GBER lub zasady ramowe dotyczące badań, rozwoju i innowacji).

Czy wytyczne zezwalają na przyznawanie wsparcia w sektorze paliw kopalnych?

Wytyczne zapewniają spójność z celami Unii w zakresie klimatu poprzez przyczynianie się do stopniowego wycofywania możliwości dotowania paliw kopalnych. W wytycznych przewiduje się, że w przypadku najbardziej zanieczyszczających paliw kopalnych mało prawdopodobne jest (ze względu na ich negatywny wpływ na środowisko), że dokonana na podstawie zasad pomocy państwa ocena Komisji będzie pozytywna.

Jeżeli chodzi o gaz ziemny, Komisja uznaje jego rolę w okresie przejściowym. Pomoc państwa na projekty związane z gazem ziemnym podlega istotnym zabezpieczeniom, co pozwala zagwarantować ich zgodność z celami klimatycznymi UE na lata 2030 i 2050. W tym kontekście ważne jest, aby wsparcie przeznaczane na gaz ziemny nie prowadziło do efektu blokady technologicznej. Na przykład trudno zakładać, że duże inwestycje kapitałowe w określoną technologię generującą zanieczyszczenia zachęcą operatora do przejścia – w perspektywie krótkoterminowej – na technologię mniej zanieczyszczającą. W związku z tym mało prawdopodobne jest, aby środki obejmujące nowe inwestycje w gaz ziemny zostały pozytywnie ocenione na podstawie zasad pomocy państwa, chyba że wyraźnie wykazana zostanie zgodność tych inwestycji z unijnymi celami klimatycznymi na lata 2030 i 2050.

Wymóg ten jest modulowany w zależności od rodzaju inwestycji. W przypadku infrastruktury gazu ziemnego inwestycje będą musiały być na przykład dostosowane do wykorzystania wodoru i gazów ze źródeł odnawialnych. Jeżeli chodzi o wytwarzanie energii, wymagane mogą być dodatkowe zobowiązania (zob. następne pytanie).

W jaki sposób Komisja będzie oceniać, czy inwestycje w paliwa kopalne są zgodne z celami klimatycznymi na lata 2030 i 2050?

Komisja może wymagać zobowiązania, które wyeliminuje ewentualność blokady technologicznej paliw kopalnych oraz zapewni zgodność instalacji opartych na paliwach kopalnych z celami na lata 2030 i 2050. Może to wiązać się na przykład z zobowiązaniem dotyczącym wdrożenia w przyszłości technologii wychwytywania i składowania dwutlenku węgla (CCS), zastąpienia gazu ziemnego gazem zielonym lub harmonogramu zamknięcia instalacji.

Wytyczne przewidują zabezpieczenia, takie jak wymóg przeprowadzenia konsultacji publicznych lub ilościowe określenie kosztów redukcji CO₂. Dlaczego są one konieczne?

Zabezpieczenia te gwarantują przejrzystość i sprzyjają włączeniu, przyczyniając się tym samym do zapewnienia optymalnego stosunku wartości do ceny. Takie zabezpieczenia są również istotne dla zapewnienia, aby większa elastyczność oraz kwota pomocy dopuszczone na podstawie wytycznych zostały skutecznie skierowane tam, gdzie są potrzebne do poprawy ochrony środowiska, aby pomoc była ograniczona do elementów niezbędnych do osiągnięcia celów środowiskowych i nie zakłócała nadmiernie konkurencji ani nie zagrażała integralności rynku wewnętrznego. Ponadto niektóre zabezpieczenia, na przykład wymóg konsultacji publicznych, mają zastosowanie wyłącznie do programów lub projektów, które przekraczają określony budżet. Tym samym eliminuje się nadmierne obciążenie w przypadku mniejszych wnioskodawców ubiegających się o pomoc lub

nieskomplikowanych środków. Wymóg ilościowego określenia korzyści dla środowiska wynikających z danego środka ma istotne znaczenie dla zwiększenia wiedzy o tym, że w przypadku różnych podejść do obniżania emisyjności występuje różna względna relacja jakości do ceny.

Państwa członkowskie będą miały czas na dostosowanie się do tych nowych wymogów, które będą obowiązywać dopiero od lipca 2023 r.

W jaki sposób wytyczne przyczyniają się do elektryfikacji różnych gałęzi przemysłu?

Komisja jest świadoma wyzwań stojących przed poszczególnymi gałęziami przemysłu w kontekście realizacji celów Zielonego Ładu. Z tego powodu z pomocą wytycznych zwiększono możliwości przyznawania pomocy na obniżenie emisyjności przemysłu, w tym dzięki elektryfikacji procesów produkcyjnych. W wytycznych przewidziano dodatkową elastyczność w odniesieniu do różnych instrumentów pomocy; umożliwiają one pomoc na pokrycie pełnych dodatkowych kosztów działań bardziej przyjaznych dla środowiska oraz obejmują szerszy zakres technologii służących osiągnięciu celów Zielonego Ładu. W przypadku przeznaczenia wsparcia na elektryfikację istotne jest zapewnienie właściwego uwzględnienia emisji pochodzących z energii elektrycznej wykorzystywanej do zaspokojenia dodatkowego zapotrzebowania na energię elektryczną.

W tym kontekście nowe zasady ulg w opłatach za energię elektryczną (zob. pytanie poniżej) mają na celu zapewnienie równowagi między wspieraniem starań podejmowanych przez odbiorców energochłonnych na rzecz elektryfikacji ich procesów przemysłowych a wprowadzaniem odpowiednich zachęt przyczyniających się do zwiększania efektywności energetycznej.

Czy neutralna pod względem technologicznym procedura przetargowa zgodna z zasadami konkurencji będzie sprzyjać powszechnie uznanym technologiom w porównaniu z technologiami innowacyjnymi?

Procedury przetargowe zgodne z zasadami konkurencji pomagają w obniżaniu cen energii ze źródeł odnawialnych, sprzyjając wprowadzaniu wydajniejszych technologii, na przykład opartych na energii wiatrowej i słonecznej. Procedura przetargowa zgodna z zasadami konkurencji może ograniczyć ryzyko nadmiernej rekompensaty, zapewniając w ten sposób podatnikom najbardziej optymalną relację jakości do ceny. Z tych powodów w większości sekcji wytycznych określono, że procedura przetargowa zgodna z zasadami konkurencji będzie domyślnym mechanizmem udzielania pomocy. W miarę możliwości zachęca się do organizowania otwartych procedur przetargowych w odniesieniu do porównywalnych obszarów i technologii.

Wytyczne zawierają jednak także niewyczerpujący wykaz sytuacji uzasadniających organizowanie przetargu pod kątem konkretnej technologii. Sytuacje te mogą być uwarunkowane kwestiami dotyczącymi sieci, udowodnionym długoterminowym potencjałem danej technologii, efektywnością kosztową i innymi celami środowiskowymi. Ponadto w przypadkach, w których prawo Unii ustanawia konkretne cele sektorowe lub oparte na technologii (np. dotyczące efektywności energetycznej na podstawie dyrektywy o efektywności energetycznej lub odnawialnych źródeł energii na podstawie dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii) lub w których należy wykazać nowe technologie, wytyczne dają państwom członkowskim pewną elastyczność w opracowywaniu bardziej ukierunkowanych środków.

Czym jest „luka w finansowaniu”?

Luka w finansowaniu odpowiada różnicy między kosztami i przychodami z danej działalności, która przyczynia się do osiągnięcia wyższych norm w zakresie klimatu, energii lub środowiska, a kosztami i przychodami z podobnej działalności, która jest mniej przyjazna dla środowiska, lecz która byłaby wykonywana w przypadku nieotrzymania pomocy. W związku z tym luka w finansowaniu pozwala na określenie kwoty minimalnej pomocy niezbędnej do zachęcenia do działalności objętej pomocą.

Konkretne sekcje/obszary wytycznych

Odnawialne źródła energii

W jaki sposób wytyczne wspierają wdrażanie odnawialnych źródeł energii?

Energia odnawialna ma nieprzerwanie istotne znaczenie dla osiągnięcia ambitnych założeń UE w obszarze klimatu. Aby umożliwić państwom członkowskim wspieranie wszystkich technologii i strategii, które mogą przyczynić się do realizacji Zielonego Ładu, oraz aby zapewnić jak największą aktualność wytycznych, w nowych wytycznych przewidziano przepisy wyraźnie obejmujące wsparcie dla energii odnawialnej. Państwa członkowskie mogą wdrażać specjalne programy dotyczące energii odnawialnej, aby przyczynić się do osiągnięcia celów UE w zakresie energii odnawialnej oraz aby wspierać konkretne technologie dotyczące energii odnawialnej, jeżeli skutkuje to niższymi kosztami lub przynosi korzyści w zakresie efektywności lub ochrony środowiska.

Efektywność energetyczna i środowiskowa budynków

W jaki sposób wytyczne przyczyniają się do wspierania efektywności energetycznej budynków?

Wytyczne zawierają specjalną sekcję poświęconą efektywności energetycznej i środowiskowej budynków, w której wprowadzono uproszczoną ocenę, w szczególności w odniesieniu do określania kosztów kwalifikowalnych. Co więcej, w wytycznych dopuszcza się możliwość łączenia przez państwa członkowskie pomocy na poprawę efektywności energetycznej budynków z pomocą na wszelkie inne inwestycje, które poprawiają charakterystykę energetyczną lub efektywność środowiskową budynków, pod warunkiem, że pomoc skutkuje minimalnym poziomem oszczędności energii. Ponadto środki pomocy, które prowadzą do ambitnych oszczędności energii, kwalifikują się do otrzymania zielonego bonusu. I wreszcie, w przedmiotowej sekcji zawarto szczegółowe przepisy dotyczące wsparcia płynności, przewidzianego dla przedsiębiorstw usług energetycznych (ESCO), ułatwiającego zawieranie umów o poprawę efektywności energetycznej.

Ekologicznie czysta mobilność

Co przewidują wytyczne w kontekście ekologicznie czystej mobilności?

Pomoc państwa na zakup nowych pojazdów transportowych i na wyposażenie pojazdów mogła być zatwierdzana już na podstawie poprzednich wytycznych (z 2014 r.). W obecnych wytycznych wprowadzono cztery nowe elementy:

- **Bardziej rygorystyczne wymogi dotyczące pojazdów, które można uznać za „czyste”.** Pomoc nie będzie już dostępna na minimalne ulepszenia poziomu emisji CO₂ lub innych zanieczyszczeń.
- **Szczegółowe wskazówki dla państw członkowskich**, aby pomóc im w opracowywaniu własnych środków wsparcia, a tym samym ułatwić upowszechnienie pojazdów bezemisyjnych i niskoemisyjnych oraz rozwój infrastruktury niezbędnej do ich eksploatacji. W oparciu o nowe zasady wyjaśniono również, że można również przyznawać pomoc na ekologizację wszystkich rodzajów transportu, w tym lotnictwa, oraz przewidziano specjalne przepisy uwzględniające specyfikę poszczególnych rodzajów transportu.
- **Większą elastyczność** państw członkowskich w określaniu kosztów kwalifikowalnych i kwoty niezbędnego wsparcia.
- **Poszerzenie zakresu** poprzez wprowadzenie nowej sekcji dotyczącej **pomocy na rozwój infrastruktury ładowania i tankowania dla wszystkich rodzajów transportu**. Pomoże to zwiększyć poziom pewności prawa – zarówno w odniesieniu do państw członkowskich, jak i zainteresowanych stron, a ponadto ułatwi państwom członkowskim stosowanie środków wsparcia w tym ważnym obszarze.

Efektywne gospodarowanie zasobami

Czego dotyczy rozdział o efektywnym gospodarowaniu zasobami? Czy jest tam mowa o wsparciu produktów ekologicznych?

Gruntownie zweryfikowano rozdział dotyczący pomocy przeznaczonej na efektywne gospodarowanie zasobami, tak aby uwzględnić w nim wyzwania związane z przejściem na gospodarkę o obiegu zamkniętym.

Możliwa nadal jest pomoc państwa na gospodarowanie odpadami, tj. pomoc na zbieranie, sortowanie i przetwarzanie odpadów. Ponadto, w wytycznych zawarto szczegółowe przepisy dotyczące pomocy na ograniczenie odpadów i innych produktów, zapobieganie ich powstawaniu, przygotowywanie ich do ponownego użycia, odzysku i recyklingu, a także pomocy na inne inwestycje zwiększające efektywne gospodarowanie zasobami w procesach produkcyjnych poprzez zmniejszanie ilości zużywanych zasobów lub zastępowanie surowców pierwotnych surowcami wtórnymi.

Przedmiotowa sekcja nie obejmuje pomocy na produkcję produktów ekologicznych (zob. powyżej). Celem pomocy na efektywne gospodarowanie zasobami jest raczej zachęcenie podmiotów gospodarczych do zmniejszania ilości wytwarzanych odpadów, do stosowania mniejszej ilości zasobów, do ponownego wykorzystywania materiałów i ich lepszego recyklingu, do szerszego wykorzystania materiałów pochodzących z recyklingu i materiałów pochodzenia biologicznego oraz, ogólnie rzecz biorąc, do przechodzenia na bardziej zasobooszczędne i przyjazne środowisku procesy

produkcyjne.

Bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej

Co się zmieniło w porównaniu z wytycznymi z 2014 r.?

W wytycznych wprowadzono szereg wyjaśnień, aby lepiej dostosować zasady dotyczące bezpieczeństwa dostaw do [rozporządzenia w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej z 2019 r.](#), oraz doprecyzowano, w jaki sposób zasady te mają zastosowanie do różnych możliwych środków służących bezpieczeństwu dostaw, w tym środków związanych z regionalnymi problemami w zakresie bezpieczeństwa dostaw powodowanymi niewydolnością sieci.

Wspomniane zasady jeszcze bardziej ograniczają możliwości wykorzystania wsparcia w ramach środków na rzecz bezpieczeństwa dostaw na paliwa kopalne. Umożliwiają one ponadto państwom członkowskim uwzględnienie w środkach bezpieczeństwa dostaw kryteriów środowiskowych, co pozwoli ukierunkować wsparcie na działania o zrównoważonym charakterze.

Odbiorcy energochłonni

Dlaczego Komisja pozwala na udzielanie energochłonnym gałęziom przemysłu wsparcia w formie obniżek opłat za energię elektryczną?

Komisja dopuszcza ulgi w określonych opłatach za energię elektryczną jedynie w przypadku tych gałęzi przemysłu, które uznano za sektory o dużym natężeniu zużycia energii elektrycznej, a które są jednocześnie otwarte na handel międzynarodowy. Ze względu na te dwa czynniki koszty energii elektrycznej mogą odegrać rolę w podejmowaniu decyzji o przeniesieniu produkcji. Gdy takie przedsiębiorstwa decydują się na produkcję poza UE, przenoszą się z reguły do krajów o niższych normach środowiskowych. Ponadto przejście na energię elektryczną w procesach przemysłowych jest obiecującym sposobem na obniżanie emisyjności niektórych z tych sektorów. Redukcja opłat z tytułu obniżania emisyjności w szczególnie narażonych sektorach może zatem zachęcić do elektryfikacji procesów przemysłowych stosowanych w tych sektorach.

I wreszcie, nowe zasady nakładają wymóg, aby ulgi w opłatach były uwarunkowane zobowiązaniem beneficjentów do zmniejszenia śladu węglowego – czy to za pomocą środków na rzecz efektywności energetycznej lub w drodze wykorzystania energii elektrycznej ze źródeł bezemisyjnych czy też dzięki inwestycjom w najnowocześniejsze technologie ograniczające emisje gazów cieplarnianych.

W nowych wytycznych skodyfikowano istniejącą praktykę, zgodnie z którą ulgi mogą być przyznawane nie tylko w odniesieniu do opłat na finansowanie polityki w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, ale również w odniesieniu do wszystkich opłat przyczyniających się do finansowania obniżania emisyjności i polityki społecznej. Z drugiej strony nie dopuszcza się przyznawania na tej podstawie obniżek kosztów dostarczania energii elektrycznej, takich jak opłaty za użytkowanie sieci. Elementy te finansują koszty wytwarzania i dystrybucji energii elektrycznej w sposób stabilny i bezpieczny. Ceny energii elektrycznej muszą odzwierciedlać te koszty, aby zapewnić odbiorcom jasny sygnał. Wybiórcze obniżanie poszczególnych składników cenowych osłabiałoby ten przekaz.

Wytyczne dopuszczają rozszerzenie kwalifikowalności na dodatkowe sektory i podsektory spełniające progi intensywności zużycia energii elektrycznej i handlu. Należy jednak jednocześnie zapewnić, aby opierało się to na zweryfikowanych danych, reprezentatywnych na poziomie UE. Możliwość ta przyczynia się do zapewnienia równych warunków działania w sektorach i podsektorach o podobnych właściwościach.

Węgiel, torf i łupki bitumiczne

Jakie jest uzasadnienie wprowadzenia zasad dotyczących pomocy na odchodzenie od węgla, torfu i łupków bitumicznych?

Odejście od produkcji energii elektrycznej opartej na węglu, torfie i łupkach bitumicznych to jeden z najważniejszych czynników napędzających obniżanie emisyjności w unijnym sektorze energetycznym, w myśl Europejskiego Zielonego Ładu. W nowych wytycznych wprowadzono zasady zgodności dla środków, które państwa członkowskie mogą podejmować w celu szybkiego zamknięcia rentownej działalności związanej z węglem, torfem lub łupkami bitumicznymi.

Wytyczne dopuszczają ponadto pomoc na pokrycie kosztów wyjątkowych wynikających z zamykania niekonkurencyjnej działalności związanej z węglem, torfem i łupkami bitumicznymi. Taka pomoc może być na przykład wykorzystana do sfinansowania emerytur wyrównawczych lub przekwalifikowania i szkolenia pracowników bądź do pokrycia kosztów związanych z odnową wcześniejszych elektrowni i kopalni.

Zasady te mają na celu zapewnienie ram dla oceny takich środków przez Komisję oraz zachęcenie państw członkowskich do przyspieszenia lub ułatwienia procesu zamykania takich elektrowni. Pozwoli to zagwarantować pewność prawa, a także przeprowadzić bezpieczną i sprawiedliwą transformację. W wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią z 2014 r. nie przewidziano zasad dotyczących zgodności takich środków z rynkiem wewnętrznym.

QANDA/22/566

Kontakty z mediami:

[Arianna PODESTA](#) (+32 2 298 70 24)

[Giulia ASTUTI](#) (+32 2 295 53 44)

Zapytania od obywateli: Serwis [Europe Direct](#) – tel. [[00 800 67 89 10 11](#)] lub [e-mail](#)